

Samen Optreden: verbeteren van zorgcoördinatie

Academische Werkplaats

Samen voor de Jeugd

Wat is het?

Een onderzoek naar het verbeteren van de coördinatie van de zorg aan multiprobleemgezinnen.

Aanleiding

Een veelgehoorde klacht binnen de jeugdsector is dat gezinnen vaak te maken krijgen met verschillende zorgverleners die lang niet altijd even goed samenwerken. Daarom wordt geprobeerd om de schotten tussen zorginstellingen te slechten. Dit gebeurt door bij gezinnen waar meerdere problemen tegelijk spelen, onderlinge afspraken te maken tussen de hulpverleners en het gezin en een centrale hulpverlener aan te wijzen, de zorgcoördinator. Deze methodiek, ook wel één gezin, één plan (1G1P) genoemd, zorgt voor een planmatige aanpak, samenwerking tussen hulpverleners en het betrekken van ouders en jongeren bij de zorg. De zorgcoördinatie gebeurt in veel gemeenten vanuit lokale wijkteams.

Het onderzoek

De implementatie van deze veelbelovende methodiek voor zorgcoördinatie is onderzocht onder professionals en er is een cohortonderzoek 'ouder- en kindervaringen in Den Haag en Holland Rijnland' uitgevoerd. Aan het onderzoek hebben gezinnen met opvoedzorgen en multiprobleemgezinnen meegewerkt. De kinderen zijn tussen 18 maanden en 12 jaar oud. De gezinnen zijn benaderd via de jeugdgezondheidszorg en via hulpverleners die in contact staan met multiprobleemgezinnen. Met het onderzoek werd nagegaan welke factoren het zorggebruik van kinderen en hun ouders kunnen voorspellen. Het cohortonderzoek is opgezet in samenwerking met het project Samen Opvoeden (zie factsheet Samen Opvoeden). Aan 205 professionals is in een online vragenlijst op twee tijdstippen gevraagd hoe zij in de praktijk met 1G1P werken. In het cohortonderzoek hebben ouders van 356 kinderen online of telefonisch een vragenlijst beantwoord over het zorggebruik en 274 één jaar later opnieuw. Een klein gedeelte van de ouders gaf toestemming om aan de centrale hulpverlener van het gezin een online vragenlijst in te laten vullen over hoe zij in de praktijk met 1G1P werken.

Resultaten

Het onderzoek onder professionals laat zien dat als zij zich beter toegerust voelen om met de methodiek te werken, zij deze ook beter uitvoeren. Daarnaast bleek de wijze van invoering in de regio van invloed op de mate waarin hulpverleners zich houden aan de principes van 1G1P. Invoering in een netwerk van hulpverleners in een regio, waarbij hulpverleners pas bijeengebracht worden als afstemming rond een gezin nodig is, leidde tot betere toepassing van 1G1P dan in wijkteams met een vaste samenstelling.

Enkele conclusies uit het cohortonderzoek:

- De probleemgezinnen maken met name gebruik van het (para)medische circuit, waaronder de huisarts; ook voor problemen in de opvoeding. De school speelt een centrale rol bij het zoeken naar hulp en advies voor kinderen.
- Het zorggebruik hangt samen met de gerapporteerde problemen van ouder en kind. Hoe meer sociale steun van familie en vrienden, hoe vaker een kind in zorg is. Een verklaring hiervoor kan zijn dat gezinnen die goed om hulp weten te vragen, ook sneller de weg vinden naar en in de zorg.

- Zorggebruik binnen een gezin hangt samen: als de ouder in zorg is, zal het kind ook vaker in zorg zijn en andersom.
- De helft van de ouders meldt dat ze bij elke nieuwe hulpverlener hun verhaal opnieuw moesten doen en dat hen geen toestemming is gevraagd voor het uitwisselen van informatie over het gezin.

Deze resultaten zijn in kenniscarrouzels besproken met professionals, waardoor zij meer aandacht zijn gaan besteden aan het betrekken van ouders, jongeren en het sociale netwerk bij 1G1P. Over de implementatie van 1G1P is ook gesproken in een masterclass voor coördinatoren die verantwoordelijk zijn voor een goede borging van de methodiek Gezamenlijk Inschatten van de Zorgbehoefte (zie factsheet GIZ).

Toepassing en toekomst

Praktijk

Een handreiking met aanbevelingen voor implementatie en uitvoering van zorgcoördinatie met 1G1P is beschikbaar op de website www.samenvoordejeugd.nl. Enkele aanbevelingen daaruit:

- Er worden resultaten bij het gezin geboekt als hulpverleners volgens de methodiek werken en als hulpverleners zich gesteund en vaardig voelen.
- Maak een gedegen (opleidings-)plan om hulpverleners toe te rusten om te werken met 1G1P.
- Er is winst bij 1G1P te behalen door het sociale netwerk meer te benutten.

De resultaten hebben geleid tot invoering van de Haagse zorgcoördinatiemethodiek Gezinsbegeleiding in alle Haagse Centra voor Jeugd en Gezin (CJG). De Haagse Hogeschool heeft de teams die verantwoordelijk zijn voor zorgcoördinatie in de CJG's in de methodiek geschoold. In kenniscarrouzels en masterclasses voor JGZ-medewerkers en jeugdteams is gewerkt aan bewustwording van de rol die huisartsen en paramedici spelen voor de zorg binnen een gezin.

Opleidingen

De resultaten van 1G1P worden in het curriculum van de Haagse Hogeschool verwerkt – in samenhang met de resultaten van projecten op het gebied van cliënt- en omgevingsgestuurd werken van andere academische werkplaatsen jeugd. Ingezet moet worden op het vaardig voelen van professionals in het werken met 1G1P in onderwijsmodules voor bestaande en toekomstige hulpverleners.

Onderzoek

Vervolgonderzoek naar eigen regie van het gezin vindt plaats in de Academische Werkplaats Gezin aan Zet in de regio Noordelijk Zuid-Holland.

Beleid

De Haagse gemeenteraad heeft resultaten van het onderzoek gebruikt in de besluitvorming om in alle CJG's te starten met teams die zorgcoördinatie uitvoeren.

Projectgegevens

Titel 1 gezin 1 plan, onderzoek naar de verbetering van zorgcoördinatie
Uitvoering door Academische Werkplaats Samen voor de Jeugd

Contactgegevens

Paul Kocken
paul.kocken@tno.nl
 06 11 78 30 27

Noortje Pannebakker
noortje.pannebakker@tno.nl
 06 46 00 58 77

augustus 2017

Producten en publicaties

- www.samenvoordejeugd.nl
- [Handreiking Zorgcoördinatie Multiprobleemgezinnen](#)
- [Projectpagina met factsheets](#) behorend bij de handreiking
- [Artikel in TSG](#)
- [Verslag Expertmeeting Zorg voor Multiprobleemgezinnen](#)